

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusasja number	189-24/277404
Otsuse kuupäev	24.10.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	Osaühingu Balti Intermed vaidlustus sihtasutuse Põhja-Eesti Regionaalhaigla riigihankes „Operatsioonilauad 3“ (viitenumber 277404)
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Osaühing Balti Intermed, esindajad vandeadvokaat Erki Fels ja advokaat Gregor Saluveer Hankija, sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla, esindaja Janika Pajula
Vaidlustuse läbi vaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

1. Riigihangete seaduse § 197 lg 1 p-i 4 alusel jätta Osaühingu Balti Intermed vaidlustus rahuldamata.
2. Riigihangete seaduse § 198 lg 3 alusel jätta Osaühingu Balti Intermed kanda vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 1280 eurot ja lepinguliste esindajate kulud.
3. Riigihangete seaduse § 193 lg 4 alusel tunnistada kehtetuks Riigihangete vaidlustuskomisjoni 03.10.2024 otsus vaidlustusasjas 189-24/277404, millega peatati riigihange „Operatsioonilauad 3“ (viitenumber 277404).

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

Halduskohtumenetluse seadustiku § 280 lg 2 kohaselt võib peatamise otsuse kehtetuks tunnistamise otsusele esitada kaebuse halduskohtule kolme tööpäeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest arvates.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

Peatamise otsus kehtetuks tunnistamise otsus jõustub selle teatavaks tegemisest arvates (riigihangete seaduse § 200 lg 5).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 30.08.2023, esitasid sihtasutuse Põhja-Eesti Regionaalhaigla (edaspidi Hankija) riigihankes „Operatsioonilauad 2“ (viitenumber 261546) (edaspidi Riigihange 1) pakkumuse Osaühing Balti Intermed ja AB Medical Group Eesti OÜ.

06.10.2023 tunnistas Hankija Riigihankes 1 vastavaks Osaühingu Balti Intermed ja AB Medical Group Eesti OÜ pakkumused ja edukaks AB Medical Group Eesti OÜ pakkumuse. 16.10.2023 esitas Osaühing Balti Intermed Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) vaidlustuse, millega taotles AB Medical Group Eesti OÜ pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise otsuste kehtetuks tunnistamist. 07.11.2023 otsusega vaidlustusasjas 157-23/261546 jättis vaidlustuskomisjon vaidlustuse rahuldamata. Vaidlustaja esitas sellele otsusele kaebuse Tallinna Halduskohtule. 19.12.2023 otsusega haldusasjas 3-23-2608 tühistas Tallinna Halduskohus vaidlustuskomisjoni otsuse ja Hankija otsused AB Medical Group Eesti OÜ pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamiseks. 13.02.2024 jättis Tallinna Ringkonnakohus halduskohtu otsuse muutmata (sellele Tallinna Ringkonnakohtu otsusele kassatsioonkaebust ei esitatud).

18.03.2024 tunnistas Hankija Riigihanke 1 menetluse kehtetuks. 28.03.2024 laekus vaidlustuskomisjonile Osaühingu Balti Intermed vaidlustus Hankija otsusele tunnistada Riigihanke 1 menetlus kehtetuks. 23.04.2024 otsusega vaidlustusasjas 54-24/261546 rahuldab vaidlustuskomisjon vaidlustuse.

20.05.2024 tunnistas Hankija Riigihanke 1 menetluse uuesti kehtetuks. 30.05.2024 laekus vaidlustuskomisjonile Osaühingu Balti Intermed vaidlustus sellele otsusele. 27.06.2024 otsusega vaidlustusasjas 103-24/261546 jättis vaidlustuskomisjon vaidlustuse rahuldamata. Tallinna Halduskohus jättis 21.08.2024 otsusega haldusasjas 3-24-2008 Osaühingu Balti Intermed kaebuse rahuldamata, Tallinna Ringkonnakohtu 16.10.2024 otsusega jäeti apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. 12.09.2024 alustas Hankija riigihangete registris konkurentsipõhise läbivõtmisega hankemenetlusena läbiviidavat riigihanget „Operatsioonilauad 3“ (viitenumber 277404) (edaspidi Riigihange 2).

30.09.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Osaühingu Balti Intermed (edaspidi Vaidlustaja) vaidlustus, kus on esitatud taotlus kohustada Hankijat lõpetama Riigihanke 2 menetlus.

Oma 03.10.2024 otsusega vaidlustuskomisjon peatas Riigihanke 2 menetluse.

3. Koosõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 07.10.2024 kirjaga nr 12.2-10/189 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 10.10.2024 ja neile vastamiseks 15.10.2024.

Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad ning menetluskulude nimekirja Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks täiendavaid seisukohti ei esitatud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Osaühing Balti Intermed**, põhjendab taotlust kohustada Hankijat lõpetama Riigihanke 2 menetlus järgmiselt.

4.1. Riigihankest huvitatud ettevõtjatel on õigus esitada vaidlustus mh riigihanke alusdokumentidele (RHS § 185 lg 2 p 1), st ka hanketeatele (RHS § 4 p 17). Seega on ettevõtjal õigus esitada vaidlustus hanketeate avaldamise faktille.

Hankija on hetkel läbi viimas Riigihanget 1. Selle riigihanke ese kattub Riigihanke 2 esemega.

Hankija on küll 20.05.2024 teinud otsuse, millega tunnistab Riigihanke 1 menetluse kehtetuks, kuid see otsus ei ole jõustunud. Vaidlustaja on esitanud sellele otsusele apellatsioonkaebuse.

Kui ringkonnakohus apellatsioonkaebust ei rahulda, on Vaidlustajal õigus esitada 10 päeva jooksul kassatsioonkaebus Riigikohtule (HKMS § 278 lg 1).

4.2. Riigikohus on selgitanud, et uue hankemenetluse korraldamine sama eseme suhtes, mille üle toimub vaidlus vaidlustuskomisjonis või kohtus, on õigusvastane. Seaduslikkuse ja hea halduse põhimõtetega ei ole kooskõlas hankemenetluse läbiviimine tegeliku kavatsuseta hankelepingu sõlmida. Sama eseme suhtes mitme paralleelse hankemenetluse läbiviimisel puudub vähemalt ühes hankemenetluses hankelepingu eseme tegeliku soetamise kavatsus. Pelgalt uue hankemenetluse alustamine ja selle registreerimine uue viitenumbriga riigihangete registris ei tähenda, et tegemist oleks uue riigihankega RHS § 2 lg 2 mõttes. Seejuures ei oma mingit tähtsust, et hankija on mõnda hanketingimust muutnud ja valinud uue hankemenetluse liigi – konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse (RKHKo 3-3-1-65-11, p 12). Samas lahendis selgitas Riigikohus, et uue hankemenetluse korraldamine sama eseme suhtes teistsugustel tingimustel, sh teistsuguse hankemenetluse liigi valik on vastuolus pooleliolevas hankemenetluses antud eelhaldusaktidega. Õiguspärased võimalused sama eseme suhtes uue hankemenetluse läbiviimiseks varasematest erinevatel tingimustel on sama hankeeseme kohta antud varasemate eelhaldusaktide muutmine (RHS § 36) või kogu varasema hankemenetluse kehtetuks tunnistamine (RHS § 29 lg 3 p 6) (RKHKo 3-3-1-65-11, p 13).

Hankijal on võimalik korraldada uus hankemenetlus sama eseme suhtes alles siis, kui Riigihanke 1 menetluse kehtetuks tunnistamise otsus jõustub.

Hankemenetluse kehtetuks tunnistamise otsuse vaidlustamisel kaob mis tahes mõte, kui hankija asub olenemata vaidlusest läbi viima uut menetlust.

4.3. Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

4.3.1. Ringkonnakohus on selgitanud, et hanketeate avaldamise faktille vaidlustuse esitamine on võimalik, kui vastava hankemenetluse läbiviimine ei ole RHS-i järgi lubatud.¹ Ringkonnakohus selgitas, et: „Kaebaja väitel on vaidlusalune hankemenetlus käsitatav paralleelmenetlusena teise hankemenetluse suhtes, mistõttu puudub hankijal vähemalt ühes hankemenetluses hankeeseme tegeliku soetamise kavatsus. Riigikohtu [lahendist nr 3-3-1-65-11] nähtuvalt seondub eeltoodud väide riigihanke korraldamise eesmärgipärasuse nõude rikkumisega. Kuivõrd vaidlustuses tugineti RHS sätete rikkumisele, siis oli vaidlustuskomisjon ka pädev vaidlustust läbi vaatama.“

Ringkonnakohus selgitas mh, et vaidlustuskomisjonil on kohustus esitatud taotlust tõlgendada eesmärgipäraselt.² Ka Riigikohtu praktikas on juurdunud seisukoht, et vaidlust lahendava organi uurimispõhimõte hõlmab kohustust tõlgendada esitatud taotlust selle eesmärgist lähtudes.³ Vaidlustaja taotlusest on selge, mis on eesmärk – et Hankija ei viiks läbi paralleelset hankemenetlust.

¹ TlnRngKo 3-13-2223

² TlnRngKo 3-13-2223 p 12

³ RKHKm 3-3-1-77-10, p 11; RKHKo 3-3-1-80-10, p 22; RKHKm 3-3-1-36-11, p 17.

4.3.2. Raamlepingu sõlmimine ei too kaasa Hankija kohustust tooteid või teenuseid soetada. See ei oma vaidluses siiski tähtsust. RHS § 4 p 17¹ kohaselt on riigihanke menetlus igasugune RHS-i alusel läbi viidav menetlus, mille eesmärk on hanke- või raamlepingu sõlmimine. Riigihanke mõiste hõlmab nii hankelepingut kui ka raamlepingut (RHS § 4 p 16). Riigikohtu suuniste rakendamine ei sõltu seega mingil määral sellest, kas hankemenetluse tulemusel sõlmitakse hanke- või raamleping.

Rahandusministeerium on vastanud järgmisele küsimusele: „*Kui hankijal on kehtiv raamleping mingite asjade või teenuste ostmiseks, kas siis võib korraldada nn ühekorde avatud riigihanke samade asjade ostmiseks?*“ Rahandusministeerium ei käsitle vaidlusalust olukorda, kus Hankija viib läbi kahte paralleelselt hankemenetlust, vaid olukorda, kus Hankijal juba on raamleping sõlmitud ja ta soovib sõlmida ühe veel. Rahandusministeerium ei ole seega üritanud ümber lükata Riigikohtu lahendis 3-3-1-65-11 antud suuniseid.

Hankija tõlgendus on selges vastuolus õiguskaitsemeetmete direktiiviga (Direktiiv 2007/66/EÜ), mille art 1 lg 1 lõik 3 kohustab liikmesriike võtma vajalikke meetmeid, et „lepingutega“ seotud hankija otsuseid saaks läbi vaadata tõhusalt. „Lepingu“ mõiste hõlmab art 1 lg 1 lõigu 2 järgi nii hanke- kui raamlepinguid.

4.3.3. Hankija väidab, et kuna ta on muutnud teatud tehnilise kirjeldusi tingimusi, ei ole hankemenetluse ese üks-ühele sama. Hankija väide on asjakohatu.

Vaidlust ei ole, et Hankija ostab mõlema hankemenetluse tulemusel samu tooteid. Vaidlustaja selgitas juba vaidlustuses, et ei oma mingit tähtsust, et Hankija on mõnda hanketingimust muutnud.

5. Hankija, sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Vaidlustuskomisjon ei saa lahendada Vaidlustaja nõuet „*kohustada hankijat lõpetama riigihanke menetlus*“. Vaidlustaja nõue kohustada hankijat lõpetama riigihanke menetlus ei mahu kummagi RHS § 190 lg 4 p-i alla ning käesoleval juhul ei saa vaidlustuskomisjon taotlust arvestades teha kumbagi RHS § 197 lg 1 p-s 5 nimetatud toimingut.

5.2. Hankija tegevuse vaidlustamise õiguse esmased eeldused (Hankija poolt RHS-i rikkumine ning selle tõttu Vaidlustaja õiguste ja huvide rikkumine) on täitmata.

5.3. Hankija on Riigihankes 2 muutnud hangitavate seadmete tehnilisi tingimusi, viies need kooskõlla Hankija tegelike vajadustega. Hankija ei soovi hankida operatsioonilaudasid, mille tehnilised nõuded tulenevad kohtute poolt tehnilistele tingimustele antud tõlgendusest, mitte Hankija tegelikust vajadusest. Seega, Riigihankes 1 ei ole hankeobjekt üks-ühele sama Riigihanke 2 hankeobjektiga.

5.4. Nii Riigihanke 1 kui ka Riigihanke 2 menetluse läbiviimise tulemusena peaks sõlmitama raamleping. Mõlema riigihanke alusdokumentides sisalduvate tingimuste kohaselt ei ole hankelepingute sõlmimine kohustuslik ehk Hankija ei võta raamlepingu sõlmimisega endale siduvat kohustust seadmeid välja osta (vt kummagi riigihanke raamlepingu projekti lisa 6 „Raamlepingu üldtingimused“ p 3.2 teine lause: „*Ostjal ei ole ühelgi juhul kohustust RHADis määratud seadme ja/või hoolduse ja/või kauba eeldatavaid koguseid müüjalt välja osta.*“).

Ka Rahandusministeerium on avaldanud seisukoha⁴, mille kohaselt „... on oluline, kas hankija on sõlmitud raamlepinguga võtnud siduvaid kohustusi, ehk kohustunud hankima ainult selle raamlepingu alusel kõnealuseid asju või mitte ning kas tal on uue hankemenetluse tulemusena

⁴ https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2021-12/kkk_27.7.2017.pdf

hankelepingute sõlmimise kavatsus või mitte. Kuna raamleping ei ole siduvate kohustustega leping, siis võib hankija nt isegi sama teenuse või sama liiki asjade hankimiseks raamlepinguid või hankelepinguid sõlmida erinevate hankemenetluste tulemusena ja iga hankelepingu sõlmimise soovi korral kaaluda, millise raamlepingu alusel on soodsam hankeleping sõlmida.“ Tegemist on küll eelmise, kuni 31.08.2017 kehtinud RHS kohta esitatud seisukohaga, kuid arvestades, et selles küsimuses ei ole RHS sisulises mõttes muutunud, siis Hankija hinnangul on Rahandusministeeriumi seisukoht jätkuvalt asjakohane.

5.5. Riigikohtu kohtuasjas 3-3-1-65-11 esitatud seisukohad ei ole asjakohased, sest kaasuse ja käesoleva vaidluse asjaolud ei ole samad. Riigikohtu lahendis oli kõne all sama hankeeseme suhtes hankelepingu sõlmimisele suunatud hankemenetluse korraldamine. Käesoleval juhul aga on tegemist raamlepingu sõlmimisele suunatud hankemenetlustega. Hankija ei võta endale kummagi hankemenetluse tulemusena sõlmitava raamlepinguga siduvaid kohustusi tooteid soetada (hankelepinguid sõlmida). See tähendab, et Vaidlustaja seadusega kaitstavad õigused ja huvid ei saa olla ka kuidagi kahjustatud.

5.6. Hankija soovib hankida operatsioonilaudasid, mida on patsientidele kvaliteetse tervishoiuteenuse osutamiseks vaja. Hankija soovib operatsioonilaudasid hankides lähtuda riigihanke korraldamise üldpõhimõtetest, milleks muuhulgas on konkurentsi efektiivse ärakasutamise tagamine ning Hankija rahaliste vahendite säästlik ja otstarbekas kasutamine.

RHS § 193 lg 4 kohaselt võib vaidlustuskomisjon menetlusosalise taotluse alusel või omal algatusel riigihanke peatamise kohta tehtud otsuse igas vaidlustusmenetluse staadiumis kehtetuks tunnistada. Hankija hinnangul oleks vaidluste (nii kohtus toimuva Riigihanke 1 vaidluse kui ka käesoleva vaidlustuse) perspektiivi(tust) ja Hankija kui tervishoiuteenuse osutaja huvi operatsioonilaudade hankimise vastu arvestades põhjendatud Riigihanke 2 peatamise otsus kehtetuks tunnistada.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

6. Vaidlust pole selles, et:

- 1) Vaidlustaja pakkumus oli pärast Tallinna Ringkonnakohtu 13.02.2024 haldusasjas 3-23-2608 tehtud otsuse jõustumist jäänud ainsaks pakumuseks Riigihankes 1;
- 2) Hankija on Riigihanke 1 menetluse kehtetuks tunnistanud, see otsus on vaidlustatud (vaidlustuskomisjon jättis sellele otsusele esitatud Vaidlustaja vaidlustuse vaidlustusajavas 103-24/261546 rahuldamata. Tallinna Halduskohus jättis 21.08.2024 otsusega haldusasjas 3-24-2008 Vaidlustaja kaebuse rahuldamata, Tallinna Ringkonnakohtu 16.10.2024 otsusega jäeti apellatsioonkaebus rahuldamata, kassatsioonkaebuse esitamise tähtpäev on 28.10.2024);
- 3) Hankija on alustanud Riigihanget 2;
- 4) Vaidlustaja käesoleva vaidlustusega taotletav eesmärk on see, et Riigihanget 2 poleks olemas ja et Riigihanke 1 menetluse võimalikul jätkumisel sõlmib Hankija raamlepingu Vaidlustajaga.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuna Riigihanke 2 alustamine ja läbi viimine võtab Vaidlustajalt võtta ära võimaluse olla ainsaks Hankija lepingupartneriks, siis rikub Riigihanke 2 alustamine tema õigusi ja kahjustab tema huvisid. Seega ei nõustu vaidlustuskomisjon Hankijaga, et Riigihanget 2 (alustamine, hanketeate avaldamine) ei saa rikkuda Vaidlustaja subjektiivseid õigusi.

7. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga selles, et RHS-ist ei tulene vaidlustuskomisjonile õigust kohustada Hankijat lõpetama Riigihanke 2 menetlust.

Kuid vaidlustuskomisjon leiab, et siis, kui hankija on alustanud sama hankelepingu esemega uut riigihanget ja see on vastuolus õigusaktidega, on õigus kohustada hankijat viima uue riigihanke alusdokumendid vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetele (RHS § 190 lg 4 p 2, § 197 lg 1 p 5). Selline kohustamine tähendab käesoleva vaidluse kontekstis põhimõtteliselt seda, et Hankija on õigusaktidega vastuolus alustanud Riigihanget 2 ja ta peab selle lõpetama.

8. Vaidlustaja vaidlustus rajaneb Riigikohtu 16.11.2011 otsuse 3-3-1-65-11 p-ides 12 ja 13 toodud seisukohtadel:

- ei ole õiguspärane korraldada uut hankemenetlust sama eseme suhtes, mille üle toimub vaidlus vaidlustuskomisjonis või kohtus;
- seaduslikkuse ja hea halduse põhimõtetega ei ole kooskõlas hankemenetluse läbiviimine tegeliku kavatsuseta hankelepingut sõlmida. Sama eseme suhtes mitme paralleelse hankemenetluse läbiviimisel puudub vähemalt ühes hankemenetluses hankeeseme tegeliku soetamise kavatsus;
- uue hankemenetluse alustamine ja selle registreerimine uue viitenumbriga riigihangete registris ei tähenda, et tegemist oleks uue riigihankega;
- uue hankemenetluse korraldamine sama eseme suhtes teistsugustel tingimustel, sh teistsuguse hankemenetluse liigi valik, on vastuolus pooleliolevas hankemenetluses antud eelhaldusaktidega;
- õiguspärased võimalused sama eseme suhtes uue hankemenetluse läbiviimiseks varasematest erinevatel tingimustel on sama hankeeseme kohta antud varasemate eelhaldusaktide muutmine või kogu varasema hankemenetluse kehtetuks tunnistamine.

Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et Hankija viidatud Rahandusministeeriumi seisukoht käsitleb teistsugust olukorda, kui analüüsis Riigikohus ja on praegu vaidluse all. Vaidlustuskomisjon nõustub ka sellega, et Riigikohtu suuniste rakendamine ei sõltu sellest, kas hankemenetluse tulemusel sõlmitakse hanke- või raamleping.

Kuid vaidlustuskomisjon peab oluliseks seda, millistest asjaoludest lähtuvalt Riigikohus oma järeldused tegi. Riigikohus lahendas vaidlust, kus hankija pidi viima riigihanke alusdokumendid kooskõlla vaidlustuskomisjoni otsusega, kuid vaidlustades vaidlustuskomisjoni ja Tallinna Ringkonnakohtu otsuseid viis hankija samal ajal läbi sama hankelepingu eseme suhtes (teist liiki - väljakuulutamiseteta läbirääkimistega) hankemenetluse, millest riigihanke alusdokumendid vaidlustanud ettevõtja ei saanud teada.

Käesoleval juhul on aga tegemist teistsuguse olukorraga:

- 1) Hankija on tunnistanud Riigihanke 1 menetluse kehtetuks (see otsus pole käesoleva otsuse allkirjastamise ajal jõustunud);
- 2) Hankija on Riigihankes 2 muutnud eset, st tegemist pole Riigihanke 1 esemega;
- 3) Vaidlustajal on võimalus Riigihankes 2 taotlust ja pakkumust esitada.

8.1. Hankija on Riigihanke 1 menetluse kehtetuks tunnistanud ja asunud seisukohtadele, et Riigihanke 1 menetlusega jätkates ei ole võimalik konkurentsi efektiivselt ära kasutada, halduskohtu ning ringkonnakohtu poolt haldusasjas 3-23-2608 tehnilise kirjelduse p-de 9.1. ja 11.2. tingimuste sisule antud tõlgenduse tulemusena ei vasta tehniline kirjeldus enam Hankija tegelikele vajadustele, Hankija majanduslikud võimalused on muutunud võrreldes Riigihanke 1 avaldamise ajaga (03.07.2023).

Riigihanke 1 menetluse kehtetuks tunnistamise otsuse põhjendustest tuleneb mh see, et Hankija ei soovi nendel tingimustel enam Riigihanke 1 menetluse tulemusena raamlepingut sõlmida. Hankija on vaidlustus- ja kohtumenetluses selgitanud, et kohtud on Hankijast erinevalt mõistnud Riigihankes 1 kehtestatud nõudeid.

8.2. Vaidlustuskomisjon leiab, et Riigikohus ei saanud eelpoolviidatud otsuses silmas pidada olukorda, kus hankija otsustab lähtuvalt oma vajadustest uues riigihankes hankelepingu eset sisuliselt, selgunud uutest asjaoludest tulenevalt, muuta.

Eesti ja Euroopa Liidu õigus ning kohtupraktika tunnustavad hankija laiaulatuslikku kaalutusõigust riigihanke tehnilise kirjelduse koostamisel, mis on põhjendatud asjaoluga, et just hankijad teavad paremini, milliseid asju on neil vaja ja just nemad saavad kõige paremini kindlaks määrata nõuded, mis tuleb soovitud tulemuse saavutamiseks täita (Euroopa Kohtu otsus C-413/17, p-d 29 ja 30). Riigikohus on 16.11.2011 otsuse 3-3-1-65-11 p-s 26 märkinud, et *seda, millist liiki ja millistele tunnustele vastavat kaupa või teenust soetada, otsustab hankija põhimõtteliselt omal vabal äranägemisel, eeldusel, et hankija poolt kehtestatavad kriteeriumid on asjakohased ning kooskõlas läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõttega.*

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankijat ei saa keelata läbi viimast Riigihanget 2 just selliste operatsioonilaudade ostmiseks, mida ta vajab.

8.3. Vaidlustuskomisjon tuvastas järgmised muudatused:

- 1) Riigihanke 2 tehnilises kirjelduses (p 1.13) on toodud olulisemate mõistete definitsioonid ja erinevate lauatuüpide juures avaldanud joonised. Riigihankes 1 mõistete definitsioone ja jooniseid ei ole.
- 2) Universaalne lauaplaat kolme mootoripaariga 1 (tehnilise kirjelduse p 7): vähendatud on patsiendi maksimaalset kaalunõuet 20 kg võrra ning täpsustatud kaalunõude arvestamise tingimusi:
 - ✓ Riigihange 2 - tehnilise kirjelduse p 7.1.2. *[MIN]*⁵ *Lauaplaadi ja samba kombinatsioonis on lubatav patsiendi maksimaalne kaal ≥ 360 kg. Nõue kehtib vähemalt samba ja lauaplaadi 0 asendis ja ilma lisatarvikuteta*
 - ✓ Riigihange 1- tehnilise kirjelduse p 7.1.2. *Lauaplaadi ja sobiva samba kombinatsioonis on lubatav maksimaalne patsiendi kaal ≥ 380 kg.*
- 3) Lauaplaat õlaoperatsioonidele jäsme positsioneerijaga (tehnilise kirjelduse p 9): vähendatud on patsiendi maksimaalset kaalunõuet 70 kg võrra ning täpsustatud kaalunõude arvestamise tingimusi:
 - ✓ Riigihange 2 – tehnilise kirjelduse p 9.1. *[MIN]* *Lauaplaadi ja samba kombinatsioonis on lubatav patsiendi maksimaalne kaal ≥ 180 kg. Nõue kehtib vähemalt samba ja lauaplaadi 0 asendis ja ilma lisatarvikute ja positsioneerijata. Kaalunõue kehtib vähemalt peatoe lühemas asendis.*
 - ✓ Riigihange 1 – tehnilise kirjelduse p 9.1. *Lauaplaadi ja sobiva samba kombinatsioonis on lubatav maksimaalne patsiendi kaal ≥ 250 kg.*
- 4) Ortopeedilise lauaplaadi komplekt koos ekstensiooniseadme mooduliga (tehnilise kirjelduse p 11): vähendatud on patsiendi maksimaalset kaalunõuet ning täpsustatud kaalunõude arvestamise tingimust
 - ✓ Riigihange 2 – tehnilise kirjelduse p 11.1. *[MIN]* *Ekstensiooniseadme kasutamisel on patsiendi maksimaalne kaal ≥ 160 kg.*
 - ✓ Riigihange 1 – tehnilise kirjelduse p 11.2. *Lauaplaadi ja sobiva samba kombinatsioonis on lubatav maksimaalne patsiendi kaal ≥ 250 kg.*

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et need muudatused näitavad veenvalt, et Riigihanke 1 ja 2 esemed on erinevad. Riigihanke eset ei määratle riigihanke pealkiri/nimetus, vaid esemele esitatavad nõuded (RHS 87 lg 1 p 1, lg 2). Hankija ei ole teinud Riigihankes 2 formaalseid muudatusi. Vaidlustuskomisjonil pole kahtlust, et tehtud muudatused lähtuvad Hankija vajadustest ja sellest, et Riigihanke 1 tingimuste sõnastus võimaldas kohtul tõlgendada

⁵ p 1.15 - Tehnilises kirjelduses [MIN] tähisega märgitud nõuded on minimaalsed nõuded pakkumuse esitamiseks.

tingimusi Hankijast erinevalt.

8.4. Eelpooltoodu alusel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Riigihanke 2 alustamine pole õigusaktidega vastuolus ja vaidlustus jääb rahuldamata.

9. Selles vaidlustusasjas pole vaidluse all Riigihange 1. Vaidlustuskomisjon ei hakka ka ette arvama, mida teeb Hankija siis, kui Vaidlustaja esitab haldusasjas 3-24-2008 kassatsioonkaebuse, see võetakse menetlusse ja Riigikohus selle rahuldab.

10. RHS § 193 lg 4 kohaselt võib vaidlustuskomisjon menetlusosalise taotluse alusel või omal algatusel riigihanke peatamise kohta tehtud otsuse igas vaidlustusmenetluse staadiumis kehtetuks tunnistada.

Praegu on vaidlustuskomisjoni varasema otsuse, millega Riigihanke 2 menetlus peatati, kehtetuks tunnistamist taotlenud Hankija. Hankija taotlust tuleb pidada põhjendatuks.

Selleks, et Hankija saaks Riigihankega 2 jätkata tunnistab vaidlustuskomisjon peatamise otsuse RHS § 193 lg 4 alusel kehtetuks.

Vaidlustaja taotles Riigihanke 2 menetluse peatamist põhjendusel, et *taotluste esitamise tähtpäev saabub enne VAKO otsuse tegemist (RHS § 200 lg 1). Vaidlustuse eesmärk on saavutada olukord, kus hankija ei vii paralleelselt läbi kahte hankemenetlust sama eseme suhtes. Sellise eesmärgi saavutamine ei ole enam võimalik, kui taotlused on esitatud.* Peatamise otsuse tegemise tinginud asjaolu - võimalus, et taotluste esitamine toimub vaidlustusmenetluse ajal - on ära langenud. Riigihanke 2 menetluse peatamise otsuse kehtetuks tunnistamine ei kahjusta Vaidlustaja huve, kuna tal on mõistlik aeg enne Hankija määratud taotluste esitamise tähtpäeva (11.11.2024 kell 12.00) astuda samme, mida ta oma huvidest lähtudes vajalikuks peab.

Tunnistades kehtetuks vaidlustuskomisjoni 03.10.2024 otsuse Riigihanke 2 menetluse peatamise kohta lähtub vaidlustuskomisjon mh ka sellest, et tegemist on tervishoiu valdkonnaga, ostetavate asjade hankimiseks on olemas avalik huvi.

11. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

Hankija ei ole kulude väljamõistmist taotlenud.

Vaidlustaja kulud vaidlustusmenetluses (riigilõiv 1280 eurot ja lepinguliste esindajate kulud 4091,5 eurot (käibemaksuta)) jäävad Vaidlustaja kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ulvi Reimets